

CENT ANYS DE LES NORMES ORTOGRÀFIQUES DEL CATALÀ

JOAN F. LÓPEZ
CASASNOVAS

Membre corresponent de l'IEC

El mes de gener de 1913, l'Institut d'Estudis Catalans promulgava les Normes ortogràfiques que, amb lleugeres adaptacions, han estat assumides en el conjunt dels territoris de llengua catalana i constitueixen un dels signes més visibles de la unitat lingüística i cultural de la nostra comunitat.

Encara que de vegades no en som prou conscients, la consecució d'aquell acord normatiu, que va obrir les portes als que successivament es produïrien en el camp de la gramàtica (1918) i del diccionari (1932), és de la màxima transcendència històrica. Així es pot llegir al mateix opuscle de la primera edició de les Normes ortogràfiques, datat el 24 de gener. A Menorca, just tres setmanes després, el metge Francesc Camps Mercadal i el mestre Andreu Ferrer, ja les publicaven i aplicaven a la revista "Llum Nova".

Ara que ens trobam en l'any del centenari d'aquelles primeres normes, el primer signant de les quals va ser Mn. Antoni M. Alcover, -canonge manacorí que llavors presidia la Secció Filològica de l'IEC i que avui presideix l'eivissenc Isidor

Mari-, constatarem que ens cal reconèixer la lucidesa, l'esforç d'entesa i la perseverança en els moments més difícils, tant de Pompeu Fabra —el principal artífex de la codificació normativa del català— com de tot el món cultural i polític favorable a la plena recuperació de la nostra llengua pròpia. Per cert que no s'hauria d'ignorar que Pompeu Fabra, en proposar la normativa que permetria al català accedir a l'estadi de llengua útil,

No s'hauria d'ignorar que Pompeu Fabra, en proposar la normativa que permetria al català accedir a l'estadi de llengua útil, indefinidament disponible per a la vida moderna, es va basar en tres criteris fonamentals: el fonètic, l'etimològic i el tradicional, i mai va deixar de banda la rica varietat de parles de tot el domini lingüístic

indefinidament disponible per a la vida moderna, es va basar en tres criteris fonamentals: el fonètic, l'etimològic i el tradicional, i mai va deixar de banda la rica varietat de parles de tot el domini lingüístic, com es pot demostrar a bastament. No es nega el pes dels parlars centrals (demogràficament més poderosos) en la codificació de la llengua; però, com escriu F. de B. Moll, "aquesta tasca de recobrament del tresor familiar de l'idioma no podia fer-se únicament amb els recursos del parlar de Barcelona(...), sinó amb els de tot el territori". I afegeix: "L'edifici bastit per Pompeu Fabra té

dos sòlids fonaments: primer, les formes no contaminades, conservades en les diverses comarques; segon, les formes que, desaparegudes del llenguatge casolà o col·loquial modern, es troben en els escrits dels segles d'or..."

En el context actual ens cal més que el simple reconeixement. És indispensable renovar i reafirmar com mai, entremig dels atacs que ara pateixen la nostra llengua, la nostra cultu-

ra i la nostra realitat nacional, el compromís amb la recuperació de la plena igualtat entre les llengües, les cultures i les nacionalitats d'Europa i del món sencer.

Podem arribar al final del camí que entreveïem ara fa cent anys els promotors i els redactors de les Normes ortogràfiques. I si mantenim la seva actitud, hi arribarem. Serà el millor homenatge que els podem fer, a ells i a aquelles primeres normes.

El centenari de les Normes ortogràfiques coincideix amb el del naixement del poeta eivissenc Marià Villangómez, que fou membre corresponent de la

SIGNATURES dels membres de l'IEC que van aprovar les Normes, 24 de gener de 1913 (Biblioteca de Catalunya, Barcelona)

Secció Filològica. Al costat de la seva obra literària, Villangómez va contribuir decisivament a l'adequació a les illes Pitiüses del

model de llengua que Francesc de B. Moll havia proposat per a les Balears en general i que l'IEC va incorporar ja fa dècades.